

Suverääne võlg, Euroopa & globaalne lõuna

Autor: Éilis Ryan, Financial Justice Ireland

Sisukord

1. Ülevaade	2
Võlg: lühike sissejuhatus.....	3
Kes on võlgu ja kes kontrollib ülemaailmset rahandust?	3
Võim ja otsuste langetamine Maailmapangas ja IMFis.....	3
Võlg on õigluse küsimus	3
Võlgade mõju kogukonnale.....	4
Lühike võlakriiside ajalugu	4
Võlgade õiglus	5
2. Taustateave.....	6
Mis on võlg? Mis on riigivõlg?	6
Kas kõrge riigivõlg on alati halb?	6
Mis põhjustab võlakriisi?	7
Riigivõlakriiside ajalugu	8
Bretton Woodsi aastakümned	8
Esimene ülemaailmne riigivõlakriis.....	9
Suverääne võlakriis globaalses põhjas	9
Uus võlakriis	10
Võlakriiside lahendamine (1): millised on võimalused?	11
A: Neoliberaalne lähenemine võlakriiside lahendamisele	11
B: Alternatiiv: riigivõlgade ümberkorraldamise mehhanismi väljakutse, vastutustundlik laenamine ja võla jätkusuutlikkuse parem hindamine	12
Võlakriiside lahendamine (2): tingimused, struktuuriline kohandamine ja majanduse taastumine	13
Edasise lugemise juhend	14
Viited.....	15
3. Koolitusmaterjalid	17
Tegevus 1: Üksteise õpetamine: võlgade õiglus neljas riigis	18
Ecuador - Juhtumiuuring	20
Haiti – Juhtumiuuring	22
Liberia - Juhtumiuuring	24
Ireland - Juhtumiuuring.....	26
Tegevus 2: Võlakriiside ajakava koostamine globaalses põhjas ja lõunas.....	28
Tegevus 3: Võlgade teemant	32
4. Interaktiivne õppematerjal	34
Võlgade õigluse viktoriin	34

1. Ülevaade

Riigivõlg - kuidas see koguneb, kuidas seda hallatakse ja kuidas välditakse või võideldakse riigivõlakriisidest - on paljude globaalsete struktuuriliste ebaõigluste ja finantskriiside juur, mis on põhjustanud ja süvendanud majanduslikku ebavõrdsust nii riigisiselt kui ka riikide vahel. Viimase 50 aasta jooksul nii globaalses põhjas kui globaalses lõunas.

Samal ajal murravad jätkuvalt akadeemilised ja poliitilised arutelud selle üle, kui palju valitsustel peaks olema riigivõlga, kes vastutab tagasimaksmata võlgade ja võlakriiside tekitamise eest ning milline on sobiv viis reageerida, kui valitsused ei suuda oma võlgu tagasi maksta - st võlakriis.

Hoolimata sellest, et võlg on sotsiaalse ja majandusliku õigluse ning võrdõiguslikkuse juurte täpseks mõistmiseks nii oluline, on see endiselt läbipaistev mõiste, mille keerukus paneb nii õpetajad kui ka õppijad teemat sügavamalt tegelema. Selle ressursi eesmärk on selle probleemi lahendamine.

Selle ressursi eesmärk on anda koolitajatele ja juhendajatele, kes soovivad pakkuda täiskasvanutele koolitust võlaõiguse teemal, selleks tööriistad. See sisaldab järgmist:

1. **Võlg: Lühituvustus täiskasvanud õppijatele**, kaheleheküljeline sissejuhatus võla ja võlgade õigluse kohta, mida saab kasutada täiskasvanute õppurite juhendmaterjali või tutvustava lugemisena.
2. **Võlg: sügavam juhend juhendajatele**, põhjalik kümneleheküljeline ülevaade peamistest võlgade ja võlgade õiglusega seotud küsimustest ja aruteludest globaalses põhjas ja globaalses lõunas. Selle eesmärk on tugevdada juhendajate enesekindlust ja teadmisi, kes soovivad täiskasvanud õppijatega läbi viia võlgade alaseid töötubasid või koolitusi. Neile, kes soovivad süveneda, antakse edasise lugemise juhend.
3. **Võlg: soovitatavad tegevused täiskasvanute õppijatele**, nelja tegevuse seeria, mida kasutatakse koos või eraldi istungitena ja mis tutvustavad täiskasvanud õppijatele riigivõla ja võlaõiguse teemat, kasutades mitmesuguseid aktiivõppe metoodikaid.

Lõpuks on ressursi lõpus toodud põhiterminite sõnastik.

Võlg: lühike sissejuhatus¹

Igal aastal kulutavad ülemaailmse lõunaosa riigid võla tagasimaksmiseks 300 miljardit dollarit. Võlg põhjustab kannatanud elanikkonnas vaesust ja õõnestab majanduslikke, sotsiaalseid ja kultuurilisi õigusi. Selles sissejuhatuses kirjeldatakse, kuidas juhtuvad võlakriisid, miks on võlg õigluse küsimus ja mida tuleb võlaõigluse saavutamiseks muuta.

Kes on võlgu ja kes kontrollib ülemaailmset rahandust?

Riigid võtavad raha teistelt riikidelt (kahepoolsed laenud), mitmepoolsetelt asutustelt (nt IMF, Maailmapank, Aafrika Arengupank) ja eralaenuandjatelt (nt kommerts pangad ja fondid). Võlaküsimusi käsitlevate eeskirjade ja määratluste kehtestamisel domineerivad laenuandjad, eriti Rahvusvahelised Finantsinstitutsioonid (IFI), Maailmapank ja IMF.

1. Maailmapank

Eesmärk: lõpetada äärmine vaesus ja edendada ühist jõukust

Tegevused: annab laenu konkreetsetele projektidele koos tingimuste või poliitiliste nõuannetega ülemaailmse lõunaosa riikidele.

2. IMF (Rahvusvaheline Valuutafond)

Eesmärk: luua ülemaailmne finantsstabiilsus ja jätkusuutlik majanduskasv

Tegevused: annab laene riikidele, kes on rahahädas. IMF-i laenudele kehtivad ranged tingimused.

Võim ja otsuste langetamine Maailmapangas ja IMFis

189 riiki on Maailmapanga ja 190 riiki IMF-i liikmed. Iirimaa on mõlema liige. Nii Rahvusvahelises Valuutafondis kui ka Maailmapangas on iga riigi hääle suurus seotud riigi majanduse suurusega ja sellega, kui palju raha institutsioonile maksab. See tähendab, et nii Maailmapanka kui ka IMF-i kontrollivad maailma rikkamad riigid. Kõige vähem on otsuste langetamisel sõna globaalse lõuna riikidel, kes laenavad kõige rohkem. Maailmapanga president on alati ameeriklane ja IMF-i president alati eurooplane. Maailmapank ja IMF teevad koostööd. Valitsus peab sageli nõustuma Rahvusvahelise Valuutafondi poliitikingimustega, enne kui ta saab Maailmapangalt abi või laenu, ja vastupidi.

Võlg on õigluse küsimus

Ebaseaduslik võlg hõlmab laene, mis

- Kasutage ära laenuvõtja haavatavust või vaesumist
 - on nii jätkusuutmatud, et nende tagasimaksmine kahjustab inimõigusi, muutes riigile võimatuks kohustuste täitmise / majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste põhiaspektide täitmise
 - Anti-imselgelt kasutute või ülehinnatud projektide jaoks
 - Kahjustanud inimesi või keskkonda
- Odiouse võlg kirjeldab laene

¹ Suur tänu Aideen Elliottile selles rubriigis osalemise eest.

Tõenäoline võlg kirjeldab laene

- antud despotlikule võimule või autoritaarsele režiimile
- Selle on andnud võlausaldaja, kes teadis (või oleks pidanud teadma), et raha ei kasutata inimeste hüvanguks
- Kasutatakse elanikkonna huvide vastu, näiteks sõjaliste režiimide rahastamiseks, mis keelavad inimestelt nende põhiõigused

Võlgade mõju kogukonnale

Raha võlgade tagasimaksmiseks suunatakse elutähtsatelt teenustelt. Mõne riigi jaoks on nende võlgade tagasimaksed nii suur osa eelarvest, et see ei jäta piisavalt raha põhiteenuste nõuetekohaseks rahastamiseks. 2019. aastal kulutasid 64 riiki rohkem võlgade maksmiseks kui tervisele, 45 riiki rohkem võlgade maksmiseks kui sotsiaalkaitsele ja 24 riiki rohkem võlgade maksmiseks kui riiklikule haridusele.

Kui riigid on majanduskriisis või selle äärel, lähevad nad IMFi laenu saamiseks. IMF-i laenud on seotud poliitiliste ja majanduslike tingimustega. IMF ütleb, et nende tingimuste täitmisega muudab valitsus nende majanduse stabiilsemaks. Ajalugu on aga näidanud, et kui valitsused on rakendanud IMFi poliitilised tingimused, ei ole riik muutunud rahaliselt stabiilsemaks. IMF-i laenude poliitika tingimused on olnud võrdõiguslikkuse seisukohalt halvad. Tingimused on lisatud; kärpida riigieelarvet heaolu, sealhulgas pensionide vähendamise kaudu, külmutada või vähendada miinimumpalka, tõsta põhitoodete hinda käibemaksu kaudu ja vähendada ametiühingute õigusi. Need struktuursed kohanemisprogrammid suurendavad vaesust ja ebavõrdsust ning õõnestavad demokraatiat, sest olulised poliitilised muudatused tulenevad laenuandjalt, mitte demokraatlikult valitud valitsuselt.

Lühike võlakriiside ajalugu.

1940. – 1960. Aastatel muutusid ülemaailmse lõunaosa riigid koloniaalvalitsusest sõltumatuks. Neil äsja iseseisvatel riikidel oli nõrk majandus ja nad pidid raha laenama. Rikkad riigid andsid laene, sageli vastutustundetult.

1970. aastatel olid läänepangad nafta hinna tõusu tõttu hoiuste poolest rikkad ja investeerisid selle raha laenude andmiseks ülemaailmse lõunaosa riikidele. 1970. aastate lõpus tõusid laenude intressimäärad (ajavahemikus 1979 kuni 1982 enam kui kahekordistunud). Samal ajal langes kauba hind, mille üleilmse lõuna piirkonna riigid langesid. See tegi laenude tagasimaksmise keerulisemaks.

1980. aastatel tähendas ülemaailmne majanduslangus rikaste riikide laenuandjaid võlgade sissenõudmist. Ülemaailmse lõunaosa riigid ei suutnud neid laene erapankadele tagasi maksta, nii et IMF ja Maailmapank andsid neile rohkem laene. Laenud olid seotud rangete tingimustega, eriti kulutades vähem avalikele teenustele nagu tervishoid ja haridus, nn struktuurilise kohandamise programmid. Sellel oli nii kahjulik mõju, et see on viinud 1980. aastad nn kaotatud arengukümnendiks. 2008. aastal jõudis ülemaailmse finantskrahhiga võlakriis maailma põhjaosa riikidesse.

Võlgade õiglus

Võlgade õigluse liikumine ulatub 1970. aastatesse, kui inimesed üle kogu maailma protestisid IMFi mõju üle oma riikidele, sealhulgas Argentinasse, Egiptusesse, Costa Ricasse ja Lõuna-Aafrikasse. 1980. ja 1990. aastatel kasvas võlgade kustutamist nõudev rahvusvaheline liikumine. 1990. aastate lõpus koguti 2000. aasta juubeli petitsiooniga üle 24 miljoni allkirja. Täna soovib liikumine jätkuvalt algatada võlaõiguse algatusi, sealhulgas:

- ÜRO-I põhinev võlgade lahendamise mehhanism: sõltumatu, rahvusvaheline ja õiguslikult siduv mehhanism ebaseadusliku ja taskukohase võla võlgnevuste mahaarvamiseks.
- Võlaauditid: nii valitsuse kui ka sõltumatute kodanike auditid, et uurida nende laenude tingimusi, eesmärki, tegelikku kasutamist ja mõju.
- Rahvusvahelise tööühma loomine ajaloolise ebaseadusliku võla vastu võitlemiseks.
- Tühistage ebaseaduslikud ja ebaseaduslikud võlad.
- Lõpeta poliitika, mis kogub rohkem laene. Eelkõige kasutage kliimamuutuste kulude haldamiseks toetusi, mitte laene.

2. Taustateave

Mis on võlg? Mis on riigivõlg?

Alustame kogu maailma majanduses enneolematute võlgadega perioodiga. Ülemaailmne võlg küündis 2019. aastal 255 triljoni dollarini, saavutades ajaloolise kõrgeima väärtuse, 320% SKPst. See hõlmab kogu ettevõtete, finantsasutuste, näiteks pankade, valitsuste ja kodumajapidamiste võla. Alates 2010. aastast on kogu võlg kasvanud 80% areneva ja areneva majandusega riikidest.

2019. aastal oli valitsuste käes umbes veerand kogu maailma võlast. Seda võlga nimetatakse riigivõlaks. See ressurss puudutab eelkõige riigivõlga. Riigivõlg - kuidas see koguneb, kuidas seda hallatakse ja kuidas riigivõlakriisi vältitakse või sellega võideldakse - on paljude globaalse struktuurse ebaõigluse ja finantskriiside juur, mis on põhjustanud ja süvendanud majanduslikku ebavõrdsust nii riigisiselt kui ka riikide vahel. Viimase 50 aasta jooksul nii globaalses põhjas kui globaalses lõunas. Riigivõlg jaguneb täiendavalt riigisisesteks (siseriiklikeks) ja välisvõlgadeks (välis).

Välisriikide riigivõlg on valitsuse võlg muus vääringus kui tema oma - s.o. väljastpoolt oma riiki. See on võlgade vorm, millele see artikkel ja need tegevused laiemalt keskenduvad. Lisateavet riigisisese ja välisriigi riigivõla erinevuste kohta leiate FreshUPi artiklist kaasaegse rahateooria kohta.

Samal ajal murravad jätkuvalt akadeemilised ja poliitilised arutelud selle üle, kui palju peaks valitsustel olema riigivõlga, kes vastutab tagasimaksmata võlgade ja võlakriiside tekitamise eest ning milline on sobiv viis reageerida, kui valitsused ei suuda oma võlgu tagasi maksta - st võlakriis.

Viimase kümnendi jooksul on globaalselt kõige rohkem kasvanud võlg ettevõtete võlgades - eraettevõtete võlad, välja arvatud pangad ja muud finantsasutused. Ehkki teoreetiliselt on selle võlga seotud riskid eraettevõtetel ja aktsionäridel - ja seetõttu ei avalda mõju avalikkusele -, pöörduvad nad sageli valitsuste (ja seega ka maksumaksjate) poole, kui ettevõtetel on raskusi võlgade tagasimaksmisega. toetuse saamiseks. Kuigi madala sissetulekuga riikides on riigivõlalt tagamata eravõlg jäänud väikeseks osaks nende kogu välisvõlast, on see aastakümne jooksul märkimisväärselt suurenenud, 2008. aasta 3,99 miljardilt dollarilt (5% madala sissetulekuga välisvõlast). riikides või LIC-ides) 2018. aastal 14,25 miljardi USA dollarini (9,49 protsenti kogu välisvõlast LIC-des). Keskmise sissetulekuga riikides moodustab eravõlg kolmandiku kogu välisvõlast.

Kas kõrge riigivõlg on alati halb?

Riigivõlgade kõrge taseme vastuseis on sageli seotud neoklassitsistliku ja neoliberaalse majanduskooliga. Selle mõttekooli järgi on valitsuse põhitöö tasakaalustatud eelarve säilitamine; tagada, et valitsuse kulutused ei ületaks tulusid. Kui on vaja laenu võtta, tuleks need kiiresti tagasi maksta, sealhulgas vajaduse korral vähendades kulutusi teistes valdkondades.

Seevastu peavad Keynesi ja marksistlikud majandusteadlased võlga kasulikuks antitsükkliliseks vahendiks, kusjuures laenu võtmist ja valitsuse suuri kulutusi kasutatakse loidasse või languses majandusse investeerimiseks. Pealegi peavad nad võtmeküsimuseks võla tagasimaksmise võimet - ja mõistavad, et tagasimaksevõime ei sõltu mitte ainult võla suuruselt, vaid ka majanduse tugevusest.

Kuid paljudel juhtudel on ülemäärane riigivõlg ja võlgade tagasimaksmine sotsiaalse õigluse seisukohast problemaatiline.

Esimene põhjus on juhtudel, kui võlgnevused, mis riigil nüüd võlgnevad, ei kogunenud õiglaselt. Selle põhjused võivad varieeruda laenuandja vastutustundetust laenamisest (teadmine, et riik ei saa seda laenu endale lubada), laenuandjad, kes laenavad liidritele, kes on ebademokraatlikud ja kes teadaolevalt kasutavad laene näiteks sõja, relvade või isikliku rikastamise jaoks või laenudest, mis on pärit kolonialismis. Lisateavet selle kohta leiab allpool võlakriisi käsitlevas osas.

Võlad muutuvad problemaatiliseks ka siis, kui nende tagasimaksmine takistab valitsustel investeerimist avalikesse teenustesse ja majandusarengusse. Vähemalt 20 maailma lõunaosa valitsust kulutasid vähemalt ühe viimase viie aasta jooksul rohkem kui 20 protsenti oma tuludest välisvõlgade teenindamiseks. Mõnel juhul, näiteks Angolas, Djiboutis, Jamaical, Liibanonis, Sri Lankal või Ukrainas, oli ajavahemikul 2014–2018 enam kui 40 protsenti valitsuse tuludest mingil hetkel suunatud riigivälisele võlteenistusele.

2018. aastal kulutas 46 riiki rohkem riigivõla teenindamisele kui oma riiklikele tervishoiu- ja tervishoiueelarvetele. Madalate sissetulekutega riigid kulutavad keskmiselt 28,5% oma riiklikest tuludest laenuteenustele ja keskmiselt vaid 2,5% tervishoiuteenustele. Rahvusvahelise Valuutafondi andmetel jõuavad valitsuse kulutused avalikele teenustele Sahara-taguses Aafrikas 2024. aastal ajalooliselt madalaimale tasemele, vaid viiendikule SKPst, ehkki prognoositakse võlgade üldist kasvu.

Lõpuks suurendavad mõned laenud, eriti võlakirjad, riikide kokkupuudet rahvusvaheliste valuutaturgude kõikumistega, mis tähendab, et riigid on rahvusvahelise majanduslanguse või majanduslanguse ajal haavatavad.

Erinevat tüüpi võlad tekitavad suuremaid ja väiksemaid probleeme. Riikidel, kellel on oma vääringus fikseeritud suured võlad, on selle haldamiseks rohkem võimalusi. Neid võimalusi uuritakse FreshUPi artiklis kaasaegse rahateooria kohta.

Mis põhjustab võlakriisi?

Võlakriiside peamine majanduslik seletus on see, et need on põhjustatud sellest, et valitsused kulutavad rohkem raha, kui nad saavad endale lubada - s.t. et nende kogutulud on väiksemad kui nende kogukulud. See võlakriisi seletus peitub uusklassikalises koolis, kus tasakaalustatud eelarved on hea majanduse juhtimise näide.

Ülemaailmsed võlaõiguse kampaaniad võtavad võlakriiside toimumise kohta teistsuguse vaate. Nad usuvad, et riigivõlakriise ei saa süüdistada üksnes valitsuse ülemäärastes kulutustes; lõppude lõpuks ei satu paljud riigid, kellel on suured riigivõlad - ja suured valitsuse kulutused, näiteks võlakriisi, näiteks USA.

Selle asemel usuvad võlaõiguslased, et riigivõlakriisid juhtuvad keerukatel ja erinevatel põhjustel. Näiteks:

- Suur osa võlgadest - eriti globaalses lõunas - pärineb **kolonialismist** ja globaalse lõuna sunnitud ebaühtlasest arengust.

- Suur osa võlgadest tekkis ametlike laenuandjate - IMF, Maailmapank, rikkad valitsused - laenamisega **korrumpeerunud juhtidele**, kes kasutasid teadaolevalt laene isiklikuks rikastamiseks või sõdade rahastamiseks. Neid valitsusi hoidsid sageli võimul rikkad liitlased, näiteks Ameerika Ühendriigid.
- Suur osa võlgadest tekkis **vastutustundetult laenamise** tõttu - mitmepoolsete, kahepoolsete ja eraisikute laenuandjate poolt - riikidele, kes selgelt ei suutnud endale lubada laenu tagasimaksmise tingimusi. See juhtub seetõttu, et laenuandjatel on rahaline **stiimul laenamiseks**, kuna nad teenivad nendelt laenudelt intressi. Ilma võlgade allahindluse ohuta, kui riigid ei suuda seda tagasi maksta, on **moraalne oht**, mida laenuandjad laenavad vastutustundetult.
- Sageli suurenes võlakoormus majandusreformide **ebaõnnestumise tõttu**, mis laenamise tingimusena on kehtestatud ülemaailmse lõunaosa riikidele.
- Mõnikord tuleneb riigivõlg sellest, et riik natsionaliseerib **ettevõtete eravõlad**, nagu juhtus siis, kui lirimaa-i valitsused võtsid pankurite võlad enda kanda. Näiteks alates 2010. aastast on riigivõla suurenemine globaalselt seotud eelmise **finantslanguse** ajal erettevõtete valitsusepoolse päästmisega.
- Kui riigil tekib ühe ülalnimetatud põhjuse tõttu jätkusuutmatu laenukoormus, on sageli ainus võimalus pankrotist hoidumiseks võtta **veelgi rohkem laene**. See toob kaasa **lumepallivõlgade nõiaringi**.

Kaasaegne rahateooria annab täiendavaid selgitusi ja teooriaid riigivõlakriiside põhjuste kohta, mida uuritakse vastava teema FreshUPi artiklis.

Riigivõlakriiside ajalugu²

"Me arvame, et võlga tuleb vaadelda selle tekkimise seisukohast. Võlgade päritolu tuleneb kolonialismi tekkimisest. Need, kes meile raha laenavad, on samad, kes koloniseerisid meid ka varem. Need on need, kes varem juhtisid meie riike ja majandust. "

- Thomas Sankara, Burkina Faso endine president

– Thomas Sankara, former President of Burkina Faso (1987)

Bretton Woodsi aastakümned

1980. aastatel toimus esimene laialdane ülemaailmne riigivõlakriis. Selle kriisi juurte mõistmiseks on vaja uurida, kuidas kriisi sattunud majandused arenesid.

Pärast Teist maailmasõda tähendas maailmas alates 1914. aastast toimunud murrang, et ettepanekud stabiilsema rahvusvahelise majanduskorralduse saavutamiseks võitsid selle päeva. Bretton Woodsi institutsioonid asutati 1944. aastal. Rahvusvaheline Valuutafond kavatses säilitada valuuta stabiilsuse ja tegutseda vajadusel viimase võimalusena laenuandjana ning Maailmapank asutas arenduslaenude pakkumist madalama sissetulekuga riikidele. Samuti jõuti kokkuleppele siduda USA dollari väärtus kulla hinnaga. Koos paljude muude poliitiliste ja majanduslike arengutega tagasid need meetmed

² Täpsema teabe saamiseks on 3. jaos esitatud toimingute osana mitmed riigipõhised juhtumiuuringud koos võlakriiside ajaloo ajakavaga globaalses põhjas ja globaalses lõunas.

edukalt, et ajavahemikul 1945–1970 kasvas enneolematult elukvaliteet, töötajate õigused ja sotsiaalteenused.

Esimene ülemaailmne riigivõlakriis

See sõjajärgne kokkulepe hakkas lahti harutama, kui 1970. aastate alguses lahutas USA oma valuuta kullast, võimaldades suuremat valuutakõikumist, ja USA, millele järgnesid peagi teised jõukad riigid, hakkasid kaotama kehtivad piirangud. piirata raha vaba liikumist kogu maailmas. See kapitalivoogude liberaliseerimine langes kokku 1970. aastate naftakriisiga, kus naftatootvad riigid koordineerisid naftatootmise kärpimist, mis omakorda suurendas kasumit. See kasum suunati läänepoolsetesse pankadesse ja samal perioodil toimunud kiire finantsregulatsiooni kaotamisega kasutati seda laenubuumi tekitamiseks, mis põhjustas esimese ülemaailmse riigivõla kriisi.

Peaaegu kõigil juhtudel olid need kolonialismi all olevad majandused välja töötatud sõltuma suuresti toorainete ekspordist - koloniseerivale võimule väga kasulikel tingimustel. Lisaks madalale majanduslikule lisandväärtusele tähendas toorainekspordile toetumine ka seda, et alati, kui toorainete hinnad rahvusvahelistel turgudel langesid, oli paljude koloniaaljargsete riikide majandused sügaval kokkupuutel. Mõnes riigis on võla koloniaaljuured veelgi teravamad. Näiteks pärast orjade mässu ja Haiti iseseisvumist Prantsusmaalt 1804. aastal oli Haiti sunnitud maksma orjahüvitistena miljoneid kuldfranke ja Prantsusmaa iseseisvuse tõttu "kaotatud" maad, alustades kahe protsendi võlga.

Paljudes koloniaaljargsetes riikides oli toormehind langenud 1980. aastate algusest alates märkimisväärselt, mis jätkus peaaegu kaks aastakümnet ja kandis dramaatilist paljusid koloniaaljargseid majandusi. Nende võlgu tasuti järjest raskemini. 57 riigist, kellel oli 1980. aastatel probleeme võlgade tagasimaksmisega, olid kõik endised kolooniad.

Võlakohtu võitlejate pidev kampaania tõi kaasa mõne kõige vaesema riigi võlgade kustutamise 1990. aastate keskpaigast tänapäevani. Seda tunti kui raskelt võlgadega vaeste riikide algatust (HIPC). Kuid tühistatud võlgade summa on olnud väike. Ja mis veelgi olulisem, paljud võlgade kustutamisega seotud tingimused lükkasid sama neoliberaalse mudeli majandustele, mis olid ise võlakriisi põhjustanud.

Suveräänne võlakriis globaalses põhjas

2003. aastal kirjutas võlaökonomist Ann Pettifor artikli pealkirjaga "Tulev esimese maailma võlakriis". Pettifor, kes oli olnud juhtiv majandusteadlane, kes töötas 1990. aastatel kolmanda maailma võla kustutamise kampaanias, väitis, et maailma rikkamad riigid, eriti Ameerika Ühendriigid, näitavad kõiki peamisi eelseisva võlakriisi märke.

2008. aastal tõestati tema õigust. Kui USA madalama hinnaga hüpoteeklaenu turg hakkas lahti mõtlema, kukkus Lehman Brothersi pank 2008. aastal kokku. Varsti hakkasid pangad kogu maailma jõukamates riikides varingut vältimiseks valitsustelt tagatise otsima. Iirimaa-sugustes riikides garanteeris valitsus kõik suuremate pankade võlad, sealhulgas ärivõlad, mis tähendab, et võimalikud kahjud kandusid eraaktsionäridelt riigi kodanikele.

Pangavõlgade natsionaliseerimine viis riigivõlgade suurenemiseni paljudes rikkastes riikides. Järgnevate aastate jooksul selgus, kui palju võlgasid riigistati, ja Iirimaa-sugused riigid seisis silmitsi väljavaatega, et nad ei suuda garanteeritud pangavõlgu tagasi maksta. Nende võlgade tasumata

jätmise asemel küsis liri valitsus IMF-ilt, EÜ-lt ja teistelt laenuandjatelt laene kokku 67,5 miljardi euro ulatuses. Laenud tulid karmide tingimustega, mis panid riigile karmi kokkuhoiu - mida IMF on ise tunnistanud, aeglustas majanduse taastumist.

Uus võlakriis

Alates 2010. aastast on nii riigivõlg kui ka ettevõtete eravõlg kogu maailmas saavutanud kõigi aegade uued tipud. Suur osa sellest tõusust on pärit suurest finantskriisist pärast 2008. aastat. Pärast 2008. aastat otsustasid paljude rikaste riikide valitsused erafirmade ja pankade võlad riigistada. Lisaks vabastas Euroopa Keskpanka, USA Föderaalreservi ja teiste keskpankade kvantitatiivse leevendamise (QE) poliitika QE kaudu maailmamajandusse 11 triljonit dollarit - suurendades valitsuse võla ettevõtete võla ülesostmiseks - ja anda neile ettevõtetele sularaha. Selle sularaha vabastamise kasutamise üle oli vähe kontrolli ja suur osa sellest laenati üleilmses lõunaosas asuvatele riikidele, kes on nüüd avatud ettevõtete laenuandjatele.

Need tegurid koos tähendasid, et ülemaailmse lõunaosa riikidele antav aastane laenamine enam kui kahekordistus - 185 miljardilt dollarilt 2007. aastal 452 miljardile dollarile 2018. aastal. Samuti on muutunud laenuandjate profiil - üle 55% kogu Sahara-taguse Aafrika riigi makstud intressist riigivõlga riigid lähevad eralaenuandjate juurde (kelle intressimäärad on palju kõrgemad). Erasisikute laenude suurenemine viib riigid kõikumisele rahvusvahelistes valuutades ja võlakirjaturgudel, mis tähendab, et ka võla spiraalina ülemaailmses lõunas on kokkupuude tulevase ülemaailmse finantskriisiga.

Ja globaalses lõunas, selle asemel, et seda uut võlga kasutada majandusarengusse investeerimiseks või säästva arengu eesmärkide saavutamiseks, näitavad tõendid, et mitu korda kasutati uut võlga lihtsalt olemasolevate, suurenevate võlgade tagasimaksmiseks.

Viimase kümnendi jooksul on madalama sissetulekuga riikides kasvanud võlg keskmiselt üle 40% SKPst 49% -ni 2019. aastal - see tähendab, et vaeste riikide võlatase ületab reaalmajanduse kasvu. Vahepeal on viimase viie aasta jooksul suurenenud suure võlakriisirisikiga või juba võlahädas olevate riikide arv 37-lt 51-le.

Aastatel 2010–2018 kasvasid välisvõla maksed protsendina valitsuse tuludest madala ja keskmise sissetulekuga riikides 83 protsenti, 2010. aasta keskmiselt 6,71 protsendilt keskmiselt 12,56 protsendini 2018. aastal. Eelkõige Sahara Aafrikas kasvas valitsuse tulude osakaal, mis on mõeldud välisvõlteenuste makseteks, enam kui kahekordistunud, 4,56 protsendilt 2010. aastal 10,8 protsendini 2018. aastal.

Seda kasvavat võlakriisi on veelgi täiendanud Covid19 pandeemia tekkimine. Eurodadi hinnangul võib 2020. – 2021. Aasta võla moratorium 69 madala sissetulekuga riigile, kes on mingil moel võlahädaohus, vabastada Covid19 puhanguga võitlemiseks kuskil kuni 50,4 miljardit dollarit. Samal ajal kui kliimamuutuste leevendamiseks ja nendega kohanemiseks vajalik rahastamisvajadus suureneb, on kaks kolmandikku madala sissetulekuga riikidele kliimamuutuste vastu võitlemiseks saadaolevatest vahenditest laenude vormis - lisades veelgi võlumulle. Toormehindade langus süvendab kriisi.

Võlakriiside lahendamine (1): millised on võimalused?

Isikliku võla või ettevõtete võlgade osas kehtivad paljudes riikides reeglid (ehkki mõnel juhul väga vigased reeglid) selle kohta, mis juhtub siis, kui inimene või ettevõtte ei suuda kodumajapidamiste hüpoteeki tagasi maksta või ei suuda võlgu teenida. Need hõlmavad võlgade restruktureerimise protseduure, isikliku maksejõuetuse, ekspertiisi, pankrotihalduse või pankrotini.

Paljudel juhtudel on seaduses sätestatud ka see, millistele võlausaldajatele esimesena makstakse ja millised kohustused võivad võlausaldajatel tekkida vajadus aktsepteerida võlgade allahindlust. Nendes süsteemides on palju vigu. Kuid üldiselt on olemas vähemalt kokkulepitud süsteem, mida kõik võlausaldajad (ja võlgnikud) on kohustatud järgima. Riigivõlgade osas aga selliseid reegleid pole.

Selle asemel käsitletakse riigivõlakriise ja võlakriise pigem ad hoc kui süstemaatiliselt, järgides norme ja tavasid, mis on välja kujunenud vastuseks varasematele riigivõlakriisidele. Kuid ad hoc lähenemisviis ei tohiks meid eksitada arvama võlakriise ja võlgade ümberkorraldamine on haruldane nähtus. Alates 1950. aastast on riigivõlgade ümberkorraldusi olnud üle 600, hõlmates 95 võlgnikku.

A: Neoliberaalne lähenemine võlakriiside lahendamisele

Selle riigivõlakriisidele suunatud **ad hoc vastuse kohta** võib öelda, et see järgib riigivõla mõistmise neoklassikalist mudelit, mis, nagu eespool nägime, usub, et võlakriisid toimuvad valitsuse ülemääraste kulutuste tagajärjel. Sellisena järgivad selles rõhutatud lahendused ka seda neoliberalset mõttekooli ja neil on üldiselt mõned või kõik järgmised omadused:

- Uued hädaabi laenud võlausaldajate lühiajaliste tagasimaksete katmiseks, selle asemel, et pidada läbirääkimisi võla allahindluste üle
- Võlgade restruktureerimine ainult vormides, mis tagavad võlausaldajate lõpliku tasustamise
- Kokkuhoiumeetmete rakendamine avaliku sektori kulutuste vähendamiseks avaliku sektori töötajatele, tervishoiule, haridusele, sotsiaalhoolekande toetustele jne.
- Majandusreformid (sageli erilaenudele lisatud tingimuste vormis), mis rõhutavad riigile kuuluvate ettevõtete, varade või avalike teenuste erastamist, põliselanike tööstuse või põllumajanduse kaitse kaotamist ja liberaliseeritud kaubanduse kehtestamist.

Lisaks usub neoliberalne kool, et kui riigil on võlakriis, on vaja võlausaldajate vahelist suuremat kooskõlastamist, peaks selle eest vastutama IMF. Kuid IMF on ise laenuandja - ta ei saa olla neutraalne vahekohtunik. Isegi Rahvusvaheline Valuutafond tunnustab, et kuna riigivõlg on järjest keerulisem, kaasates üha rohkem laenuandjaid ja palju erinevaid laene, on võla võimalikuks lahendamiseks „uued väljakutsed, sealhulgas raskused võlausaldajate koordineerimise tagamiseks. kõikidele peamistele võlausaldajatele vastuvõetavad üldlepingud. ”

Selle lähenemisviisi kohaselt vastutab nende võlgade eest ainult laenuvõtja. Kaudselt eeldatakse, et kogu laenamine toimub vastutustundlikult ja nõuetekohase hoolega laenuandja võla tagasimaksmise osas. Võlgade jätkusuutlikkuse hindamine - viis, kuidas laenuandjad, nagu IMF, võtavad arvesse, kas laenuvõtjariik saab endale lubada suurema võla võtmist, ei maksa piisavat või paljudel juhtudel üldse tähelepanu tervishoiule või haridusele avalduvatele mõjudele, mis võla tagasimaksete suurenemine võib olla.

Kooskõlastatud võlgade moratooriumi puudumine on Covid19 pandeemia ajal teravalt tunda. Ehkki valitsused ja rahvusvahelised finantsasutused nõustuvad põhimõtteliselt võla mahakandmise vajalikkuses, pole selget foorumit, kus selle üle läbi rääkida.

Näiteks ilma koordineeriva foorumita, kui üks riik annab võlgadele moratoriumi, kuid teised seda ei tee, võib võlgniku riigi jaoks vabanenud raha lihtsalt kasutada teiste võlausaldajate tagasimaksmiseks. Ainult kooskõlastatud ja rakendatav mehhanism riigivõlakriisi lahendamiseks, mis nõuab kõigi võlausaldajate osalemist, võib olla tõhus.

Pealegi saavad võlgadest moratoriumi üle läbirääkimiste pidamiseks rahvusvahelise õigusliku mehhanismiga eelkõige eraisikud võlausaldajad igal ajal kohustada võlgnikuriike oma laenuingimuste rikkumise eest kohtusse kaevama.

Selge mehhanismi puudumine riigivõlakriiside käsitlemiseks ei ole tähendanud, et võlausaldajad on täiesti tasuta. Ümberkorraldamismehhanismi puudumise tõttu on võla tagasimaksed peatatud sageli ühepoolselt, mitte läbirääkimiste teel või vastavalt kokkulepitud reeglitele. Alates 1980. aastast on võlausaldajatega peetud läbirääkimiste teel vastu võetud ligi kolmandik riigivõla maksete peatamisest. Ülejäänud juhtudel, eriti 1980. aastate võlakriisi ajal, rakendati võla moratoriumid ilma võlausaldajate nõusolekuta.

B: Alternatiiv: riigivõlgade ümberkorraldamise mehhanismi väljakutse, vastutustundlik laenamine ja võla jätkusuutlikkuse parem hindamine

Võlaõigluse pooldajad võtavad võlakriiside suhtes terviklikuma lähenemisviisi ja usuvad, et võlakriiside vältimiseks on vaja tegutseda kolmes valdkonnas;

1. **Laenukriiside ennetamine laenuandmise** paremate reeglite ja võlgade püsivuse hindamise kaudu See tähendaks, et kõik laenuandjad on kohustatud hoolikalt hindama, kas nende antud laene saab tagasi maksta inimõigusi rikkumata. Praegu uuritakse võlgade jätkusuutlikkuse hinnangutes ainult seda, kas võlga on võimalik tagasi maksta - ja kui seda ei õnnestu, soovitage vähendada kulutusi sellistele valdkondadele nagu sotsiaaltoetused või avalik sektor. See tähendaks ka seda, et IMF ei anna laene ainult selleks, et maksta võlgu teistele, hoolimatutele laenuandjatele - kuna see tava lihtsalt julgustab edasisi hoolimatuid laene andma.
2. **Võitlege võlakriisidega õiglaselt**, luues uue rahvusvahelise võla lahendamise asutuse. See mitmepoolse võlgade väljatöötamise mehhanismina tuntud asutus kuulaks ÜRO koosseisu ja oleks sõltumatu nii võlausaldajatest kui ka laenuandjatest. Sellel asutusel oleks võlakriisiga silmitsi seisva laenuvõtja riigi taotlusel seaduslik õigus võlakriisi uurimiseks ja kriisi lahendamiseks ettepaneku tegemiseks. Kui mehhanismi toimimist on taotletud, ei lubata võlausaldajatel laenuvõtjariike tagasimaksmise vastu kohtusse kaevata. Mehhanismi ülesandeks oleks kaaluda kõigi võlausaldajate tagasimaksenõuete kehtivust, sealhulgas põhjendatud ja potentsiaalselt ebaõiglasid. See alustaks erapooletuid läbirääkimisi võlausaldajate ja laenuvõtjaga ning esitaks erapooletu ja täidetava ettepaneku riigi võlgade ümberkorraldamiseks. ÜRO-I põhineval võlgade treenimise mehhanismil on märkimisväärne tugi; 2014. aastal toetas enam ÜRO Peaassamblee riike selle loomist toetavat ettepanekut. Kuid ilma rikaste riikide toetuseta pole töö selle loomiseks edenenud.
3. **Aidake riikidel vältida suuremat võlga**, võimaldades neil oma majandust jätkusuutlikult kasvatada ja ilma jõustatud neoliberaalse poliitikata. See hõlmab rahvusvahelisi meetmeid, mis aitavad valitsustel raha hankida oma kodumaal (siseriiklike ressursside mobiliseerimine),

kogudes näiteks suurettevõtetelt makse. Praegu maksavad rahvusvahelised ettevõtted vaestes riikides palju vähem makse, kui nad peaksid maksma, sest paljud maksulahenduste minimeerimiseks kasutatavad lüngad ja ebaseaduslikud rahavood. See hõlmab ka kahjulike kokkuhoiutingimuste kaotamist, mis on sageli seotud laenudega või mida suured annetajad julgustavad.

Võlakriiside lahendamine (2): tingimused, struktuuriline kohandamine ja majanduse taastumine

Isegi kui pakutakse võlgade vähendamist - ümberkorralduste, ülesütlemise või moratoriumi vormis - , tehakse seda sageli rangete tingimustega. Laenudega seotud tingimused põhinevad neoliberaalsel mudelil, mille kohaselt ülemäärase võla põhjuseks on valitsuse ülemäärased kulutused ja suutmatus hoida tasakaalus eelarvet. On palju juhtumeid, kus riigid vähendavad avaliku sektori kulutusi - sageli laenu tingimused - kuid võlg kasvab jätkuvalt. Aastatel 2014–2016 vähenesid valitsuse kulutused tervishoiule 39 madala ja keskmise sissetulekuga riigis, samas kui kulutused võlgade tagasimaksmisele kasvasid.

Kuna naised loodavad rohkem sotsiaalkaitseprogrammidele, on nende programmide kärpimisega seotud tingimustel naistele ebaproportsionaalselt suur mõju. Naised töötavad sagedamini ka avalikus sektoris ja seetõttu mõjutavad neid palgakärped või töökohad selles sektoris ebaproportsionaalselt.

Ehkki on ametlikult tunnustatud, et need tingimused pole varem toimunud, on tegelikkuses seotud tingimused ka kõige väiksemate võlgade leevendamise vormidega. Maailmapanga president David Malpass märkis alles 2020. aasta märtsis seoses võimalike võlakoormatega Covidist mõjutatud arengumaadele¹⁹, et „riigid peavad ellu viima struktuurireforme, et aidata taastumiseks kuluvat aega lühendada ja luua kindlustunne taastumine võib olla tugev. ”

Paljud kodanikuühiskonna võlaõiguse eest võitlejad on tingimuste täitmise nõudmise vastu ja mõned on väitnud, et Covid19 tõttu on humanitaarolukordades seisvate riikide jaoks parem välja kuulutada ühepoolsed võlamoratoriumid, kui aktsepteerida laenuandjate võlgade moratoriume, millele oleks lisatud nõõrid. nõrgestada veelgi nende avalikke teenuseid ja seega nende võimet viirusega võidelda.

Edasise lugemise juhend

The politics of quantitative easing: A critical assessment of the harmful impact of European monetary policy on developing countries SOMO Rodrigo Fernandez & Pablo Bortz & Nicolas Zeolla Amsterdam, June 2018

Ellmers, Bodo (2016) The evolving nature of developing country debt and solutions for change. Eurodad. Brussels, July 2016 <https://eurodad.org/files/pdf/1546625-the-evolving-nature-of-developing-country-debt-and-solutions-for-change-1474374793.pdf>

[Jubilee Debt Campaign - A History of Debt](#)

Honest Accounts (2017) How the world profits from Africa's wealth <https://eurodad.org/files/pdf/592fd13288604.pdf>

Eurodad (2020) Out of service How public services and human rights are being threatened by the growing debt crisis: <https://eurodad.org/files/pdf/1547133-out-of-service-how-public-services-and-human-rights-are-being-threatened-by-the-growing-debt-crisis.pdf>

Jubilee Debt Campaign (2015) *The new debt trap: How the response to the last global financial crisis has laid the ground for the next* <https://eurodad.org/files/pdf/1546465-the-new-debt-trap-how-the-response-to-the-last-global-financial-crisis-has-laid-the-ground-for-the-next.pdf>

- See also 2017 update jubileedebt.org.uk/wp-content/uploads/2016/11/New-debt-trap-briefing_10.17.pdf

Viited

Institute of International Finance (2019) Global Debt Monitor, November 2019, <https://www.iif.com/Research/Capital-Flows-and-Debt/Global-Debt-Monitor>

Mbaye, Samba; Moreno Badia, Marialuz; Chae, Kyungla (2018) Bailing Out the People? When Private Debt Becomes Public. IMF Working paper (WP/18/141). IMF Fiscal Affairs Department. Washington DC, June 2018

International Debt Statistics and World Development Indicators database, provided by the World Bank (October 2019) <https://datacatalog.worldbank.org/dataset/world-development-indicators> and <https://datacatalog.worldbank.org/dataset/international-debt-statistics>

Kose, M. Ayhan; Nagle, Peter; Ohnsorge, Franziska; Sugawara, Naotaka (2020) Global Waves of Debt. Causes and Consequences. Advance Edition. World Bank, Washington D.C., January 2020 <https://www.worldbank.org/en/research/publication/waves-of-debt>

The politics of quantitative easing: A critical assesment of the harmful impact of European monetary policy on developing countries SOMO Rodrigo Fernandez & Pablo Bortz & Nicolas Zeolla Amsterdam, June 2018

UN Guiding Principles on Foreign Debt and Human Rights

UN Guiding Principles on Human Rights Impact Assessments of Economic Reforms

[IMF Debt Sustainability Framework for Low Income Countries](#)

JDC (2018) Africa's growing debt crisis: Who is the debt owed to? Jubilee Debt Campaign. London, October 2018, https://jubileedebt.org.uk/wp-content/uploads/2018/10/Who-is-Africa-debt-owed-to_10.18.pdf

IMF (2018) Macroeconomic Developments and Prospects in Low-Income Developing Countries. International Monetary Fund. Washington DC, March 2018, <https://www.imf.org/en/News/Articles/2018/03/22/pr18100imf-discusses-macroeconomic-developments-and-prospects-in-lidcs>

Ellmers, Bodo (2016) The evolving nature of developing country debt and solutions for change. Eurodad. Brussels, July 2016 <https://eurodad.org/files/pdf/1546625-the-evolving-nature-of-developing-country-debt-and-solutions-for-change-1474374793.pdf>

Bretton Woods Project (2019) What are the main criticisms of the World Bank and the IMF?. June 2019 <https://www.brettonwoodsproject.org/2019/06/what-are-the-main-criticisms-of-the-world-bank-and-theimf/#Toc10127400>

IMF (2013) Sovereign debt restructuring. Recent developments and implications for the Fund's legal and policy framework. International Monetary Fund, Washington, April 2013, <https://www.imf.org/external/np/pp/eng/2013/042613.pdf>

Eurodad (2019) We can work it out. 10 civil society principles for sovereign debt resolution. <https://eurodad.org/files/pdf/5d91eb4d523cf.pdf>

UNCTAD's 2012 Principles on Promoting Responsible Sovereign Lending and Borrowing

Honest Accounts (2017) How the world profits from Africa's wealth
<https://eurodad.org/files/pdf/592fd13288604.pdf>

Civil Society position on the IMF and World Bank Debt Sustainability Framework Review, June 2016
<https://eurodad.org/files/pdf/5a7c224a7e99c.pdf>

[Jubilee Debt Campaign - A History of Debt](#)

Blanchard, Olivier and Daniel Leigh (2013) IMF Working Paper WP/13/1 [Growth Forecast Errors and Fiscal Multipliers](#)

Chang, Ha-Joon (2014) *Economics, The Users' Guide*

Jubilee Debt Campaign (2015) *The new debt trap: How the response to the last global financial crisis has laid the ground for the next* <https://eurodad.org/files/pdf/1546465-the-new-debt-trap-how-the-response-to-the-last-global-financial-crisis-has-laid-the-ground-for-the-next.pdf>

Jubilee Debt Campaign (2018) Africa's growing debt crisis: Who is the debt owed to?
https://jubileedebt.org.uk/wp/wp-content/uploads/2018/10/Who-is-Africa-debt-owed-to_10.18.pdf

3. Koolitusmaterjalid³

Järgmistes tegevustes kasutatakse aktiivõppe meetodikaid, et tutvustada võla ja võlgade õigluse mõisteid täiskasvanud õppijatele. Tegevusi saab kasutada ükskõik millises järjekorras või iseseisva tegevusena. Näiteks võlgade teemant (3. tegevus) toimib hästi lühikese eraldiseisva tegevusena pärast võla ajalugu tutvustavat tutvustust, et tutvustada klassile osalusosa. Kui treeneril või juhendajal on saadaval mitu seanssi (kokku 4–6 tundi), on tegevusi kõige parem kasutada järjestuses nende esitamise järjekorras:

1. **Üksteise õpetamine: võlaõigus neljas riigis (mosaiigi meetod)**
2. **Võlakriiside ajakava koostamine globaalses põhjas ja globaalses lõunas**
3. **Võluteemant**

Üldiselt on jäämurdjana kasulik alustada sellest, et räägime võla mõistest isiklikul või leibkonna tasandil ning palutakse õppijatel paarides ja siis suuremas rühmas arutada, kuidas see neid tunneb, kui nad võlgu raha ja kellel on võim, kui keegi neile raha laenab.

³ Suur tänu juubelivõlgade kampaaniale, kelle hindamatu veebisaidi kaudu saadi suur osa materjalidest ajaskaala ja juhtumiuuringute jaoks, mida kasutati järgmistes tegevustes. www.jubileedebt.org.uk

Tegevus 1: Üksteise õpetamine: võlgade õiglus neljas riigis

Ülevaade: Selles tegevuses jagatakse õpilased väikestesse rühmadesse ja rühmadele määratakse üks neljast võla kohta käivast riigijuhtumist, et neid koos lugeda ja arutada. Pärast seda antakse neile võimalus juhtumiuuringus mõelda mõnele peamisele mõistele. Lõpuks paigutatakse õpilased ümber uutesse rühmadesse, kusjuures igas riigis on üks riik õppinud ühte inimest. Seejärel 'õpetavad' õpilased eakaaslastele, mida nad on oma määratud riigi kohta õppinud.

Eesmärgid: selles tegevuses kasutatakse vastastikust õppimist, et võimaldada õpilastel kõigepealt omandada, teiseks arutada ja kolmandaks õpetada ühe riigi kogemusi riigivõlga. Samuti võimaldab see igal õpilasel saada maitset kolme teise riigi kogemustest riigivõlga ning tutvuda võlgade ja võlgade õiglusega seotud põhiliste žargoonide ja mõistetega.

Materjalid: nelja juhtumianalüüsi mitu trükitud eksemplari. Võlakaardid (võtmekontseptsioon) (vt allpool). Blu-tac. Väikesed kleebised (piisab kolmele õppija kohta).

Aeg: 1 tund

Grupi suurus: 4 - 30

Juhised koolitajatele:

(A) 15 minutit Jagage oma rühm neljaks väiksemaks rühmaks ja määrake igale rühmale riik. Asjakohase riigi juhtumianalüüsi koopiad (lisatud allpool) igale rühma liikmele. Selgitage klassile, et soovite, et nad loeksid juhtumiuuringut vaikides.

(B) 10 minutit Enne tundi pange oma toa seinale selle või värvilise kaardi postitusele järgmised põhitingimused:

- Võlgade ümberkorraldamine
- Võlgade kustutamine
- Tingimuslikkus
- Ebaseaduslik võlg
- Kolonialism
- Võlgade audit
- Vastutustundetu laenamine
- Raisakotkaste fondid

Kingi kõigile kolm väikest kleebist (kõik saab hakkama). Paluge klassil kõigil kleepida kleebis kolme peamise mõiste kõrvale, mida nad pidasid juhtumiuuringus kõige olulisemaks. Paluge klassi vabatahtlikul rääkida, miks nad valisid iga „võtmetermini“ (üks inimene ühe semestri kohta sobib). Veenduge, et kõik mõistaksid kõiki termineid.

(C) 15 minutit: järgmisena paluge kõigil naasta oma väikestesse rühmadesse ja arutage oma juhtumiuuringuga seoses järgmisi küsimusi:

- Mis oli juhtumiuuringus võlakriisi põhjuseks?
- Millised olid võlakriisi tagajärjed juhtumiuuringus? Kes pidi võla kinni maksma?
- Mis oli teie meelest selles juhtumiuuringus õiglane või ebaõiglane?

- Millist rolli need organisatsioonid mängisid (kui neid oli)
- Mis võis selles juhtumiuuringus asju paremaks muuta?

(D) 20 minutit: lõpuks liigutage rühmi ringi nii, et igas uues rühmas istuks nüüd üks inimene igast algsest “maarühmast”. Uutes rühmades juhendage õppijaid kordamööda tutvustama rühmale oma riigi juhtumianalüüsi, andes ülevaate juhtunust ja nende rühmas arutletud põhipunktidest.

Ecuador - Juhtumiuuring

Ecuador liitus Gran Columbia Vabariigiga ja sai 1830. aastal omaette vabariigiks. Nagu paljud Ladina-Ameerika riigid, elasid poliitilised segadused järjestikuste juntade ja diktatuuridega. Riigil oli Guillermo Lara (1972–1976) ja seejärel Alfredo Poveda (1976–1979) ajal sõjaline diktatuur. Naftabuumi ajal laenas administratsioon ulatuslikult läänepoolsetelt pankadelt, kes sel hetkel pakkusid suuri summasid madalate intressimääradega. Kui USA intressimäärad tõusid 6% -lt 1979. aastal 21% -le 1981. aastaks, kasvasid Ecuadori võlamaksed.

Aastate jooksul on Ecuador teinud võlamakseid, mis ületavad kaugelt algselt laenatud raha. Vaid 14% kogu ajavahemikul 1989–2006 laenatud rahast kasutati sotsiaalse arengu projektide jaoks. Ülejäänud 86% kasutati varem kogunenud võla tasumiseks. Aastatel 1982–2006 maksis riik välisvõlausaldajatele 119 miljardit dollarit, saades samal ajal uusi laene 106 miljardit dollarit. Ometi kasvas kogu võlg 8 miljardilt 17 miljardile dollarile. 2007. aastal kulutas Ecuadori valitsus rohkem võlgade maksmiseks kui tervishoiule, sotsiaalteenustele, keskkonnale, eluasemele ja linnaarengule kokku - kõigis valdkondades, kus raha oli hädasti vaja.

1980. aastal kulutas Ecuadori valitsus 30 protsenti oma tuludest haridusele, samuti kümme protsenti tervishoiule ja 15 protsenti võlgade tasumiseks. 2005. aastaks oli see olukord muutunud, kulutades 47 protsenti valitsuse sissetulekust võlgade haldamiseks ning ainult 12 ja seitse protsenti haridusele ja tervishoiule. Vahepeal kasvas vaesus - eriti maapiirkondades - 55 protsendilt elanikkonnast 1995. aastal 60 protsendini 2003. aastal.

Aastate jooksul endiste režiimide ebaõige juhtimine ja rahvusvaheliste võlausaldajate vastutustundetud laenamine jättis Ecuadorile välisvõlgavaruks 17 miljardit dollarit, mis moodustas 2007. aastal 40% riikide SKPst.

1980. aastal kulutas Ecuadori valitsus 30 protsenti oma tuludest ka haridusele 2008. aastal sai Ecuador esimeseks riigiks, kes uuris ametlikult oma välisvõla allikaid ja legitiimsust. Ühiskondlikud liikumised olid tungivalt nõudnud auditit ja lasknud selle vastu võtta presidendikandidaadi Rafael Correa platvormi osana. Sõltumatu auditikomisjon loodi presidendi dekreediga, mille esitasid president Correa ning endine majandus- ja rahandusminister Ricardo Patiño 2007. aasta juulis. Selle peamine eesmärk oli kõigi 1976. – 2007. ... Komisjon koosnes laiast hulgast valitsuse ametnikest, kohalikest ja rahvusvahelistest akadeemilistest ekspertidest majanduse, õiguse, sotsiaal- ja keskkonnaküsimustes. Võlausaldajad tuvastati ja hinnati laenuitingimusi. Hinnati ka võlgade restruktureerimist ja sellega seotud tingimusi. Auditis jõuti järeldusele, et üldiselt on laenuvõtmine, võlgade ümberkorraldamine ja sellest tulenevad tingimused ühiskonnale tekitanud "arvestamatut kahju". Leiti palju näiteid röövlaenude kohta, sealhulgas laenuid, mis rikuvad rahvusvahelist õigust ja siseriiklike seadusi nii laenu võtvas kui ka laenu andvas riigis.

Kokkuvõtteks oli see, et suurema osa võlgadest põhjustas korruptsioon, läbipaistvuse puudumine ja nn varjulised tehingud, mis Ecuadori elanikele kasuks ei tulnud. Brady võlakirjadega tehti ebaseaduslike juhtumeid seeria lepingutega. Rahvusvahelise Valuutafondi ja Maailmapanga osalust peeti ebasobivaks, peamiselt SAP-i, vaesuse vähendamise programme ja strateegiaettepanekuid, mis liberaliseerisid ja vabastasid majanduse varasematel aastakümnetel. Samuti tekitas aruanne muret võlgade tagasimaksmiseks eraldatud riiklike vahendite osakaalu pärast, eriti seoses riiklike kulutustega tervishoiule ja haridusele.

Tulemused näitasid, et laenatud rahast kasutati kasulikele arendusprojektidele vaid väikest protsenti. Võlgade auditeerimise komisjoni järelduste põhjal toetati ja dokumenteeriti väiteid, et

märkimisväärne osa võlgadest on ebaseaduslik ja seega tuleks need riigi algatusel ühepoolselt läbi vaadata. Presidendi dekreediga peatati 2012. ja 2030. aastal lõpptähtajaga globaalsete võlakirjade maksmine. Kasutades auditeerimiskomisjoni eeldust, nimetati see võlg ebaseaduslikuks ja seega tagasimaksmisele kõlbmatu. 2008. aasta lõpus teatas Ecuador IMF-ile, et maksab võlgu 33 miljonit USA dollarit ja ei otsi sellest enam täiendavaid rahalisi vahendeid.

2017. aastal tuli Ecuadoris võimule uus valitsus, kes taotles IMF-i laenu üle 4 miljardi dollari. Laenu tingimused, et rakendatakse olulisi kokkuhoiumeetmeid. See on viinud juhusliku ja tõsise avalikkuse protestini IMF-i laenu ja tingimuste vastu alates 2018. aastast.

Allikas: juubelivõlgade kampaania

Haiti – Juhtumiuuring

Orjade mäss 1804. aastal saavutas Haiti elanikelt Prantsusmaalt iseseisvuse, kuid Prantsusmaa sundis uut riiki maksma järgnevatel aastakümnetel miljoneid kuldfranke kui hüvitist vara ja orjade kaotuse eest. Sissetungi kartuses nõustus Haiti järgmise 122 aasta jooksul maksma tagasi 90 miljonit kuldfranki.

2004. aastal, varsti pärast seda, kui valitud president Aristide nõudis pärast iseseisvust väljapressitud raha 21 miljardi dollari suurust hüvitamist, kukutati ta USA toetatud sõjalise riigipöördega. Pärast võla vähendamise protsessist eemal hoidmist lubati Haiti 2006. aastal sisse. Pärast IMFi ja Maailmapanga ettekirjutatud poliitikate järgimist kvalifitseerus riik 2009. aastal mõne võla kustutamiseks. Veel tühistati pärast 2010. aasta maavärinat Haiti valitsusväliste organisatsioonide kampaania järel. Kuid riik on endiselt vaesunud ja haavatav katastroofide ja kliimamuutuste suhtes. Laene on jätkuvalt antud ja IMF hindab Haitit teise võlakriisi ohtu.

Võla kuhjumine

Aastatel 1964–1986 valitses Haitit korrumppeerunud ja rõhuv Duvalieri perekond. Läänemaailm toetas tugevalt Duvalier'sid, sest nad olid antikommunistlikud ja külma sõja ajal USA poolel. Aastaid maksti selle korruptiivse režiimi toetamiseks kasutatud raha tagasi nende arvelt, kes on selle käes juba kannatanud. Duvalieri režiim kukutati 1986. aastal, pärast seda hakkasid tekkima populaarsed kodanikuühiskonna organisatsioonid. Need liikumised põhjustasid kaua edasi lükatud kaebusi, sealhulgas ebaõiglast võlakoormat.

Paljude aastate jooksul jäid need nõuded võlgade õigluse järele kurtidele kõrvadele. Hoolimata Ameerika vaeseimast riigist ei kaalunud Haitit isegi võlgade leevendamisel, kui 1996. aastal esmakordselt algatati raskelt võlgadega vaeste riikide (HIPC) algatus. Samal ajal jätkati laenude andmist. Maailmapanga 2002. aasta hinnang Haitile aastatel 1986–2001 antud laenude kohta jõudis järeldusele: „[Maailmapanga] laenude mõju arengule on olnud tühine”.

Võlgade leevendamine

2006. aastal tunnistas Maailmapank lõpuks, et Haiti oli piisavalt vaene ja piisavalt võlgu ning lubas tal siseneda HIPC-sse. Haiti lõpetas HIPC ja MDRI programmid 2009. aastal ning seejärel tühistati 1,2 miljardi dollari suurune võlg.

Kampaaniad väidavad siiski, et kuigi HIPC on parem kui mitte midagi, pole see siiski piisavalt hea Haiti või mõne muu riigi jaoks. Esiteks peab riik skeemi sisenemiseks ja lõpuleviimiseks leppima IMFi kehtestatud kahjulike majanduspoliitiliste tingimustega. Teiseks ei kuulu paljud võlad HIPC-i. Pärast võlgade leevendamist sai Haiti endiselt 900 miljonit dollarit võlgu. Kusagil võla leevendamise protsessis ei aktsepteerinud rikkad riigid oma rolli Haiti ebaõiglase võla tekitamises, pidades võlgade leevendamist heategevuseks.

2010. aasta jaanuaris tabas Haitit laastav maavärin, milles hukkus kuni 300 000 inimest. Pärast seda tundus, et riik võib kokku kukkuda, ellujäänud jäid haiguste suhtes haavatavaks ning neil ei olnud kodusid ega elatist. Varsti pärast katastroofi nõudsid 26 Haiti valitsusvälist organisatsiooni võlgade kustutamist. See sõnum võeti vastu kogu maailmas, sajad tuhanded inimesed kirjutasid petitsioonidele alla.

Haiti võlg oli pärast eelmise aasta võlgade leevendamist juba kasvanud 1,15 miljardi dollarini ja suurenes 1,3 miljardi dollarini, kui katastroofi tagajärjel uusi laene anti. Avalik pahameel viis valitsused ja rahvusvahelised finantsasutused Haiti tasumata võla vähendamata.

Laenud, mitte toetused

Isegi kui Haiti võlg tühistati, pakuti uusi ülesehitusfondi pigem laenude kui toetuste vormis, säilitades probleeme tulevikuks. Alates 2017. aastast on IMF Haiti järjekordse võlakriisi ohus. Vahepeal on Haiti valitsusvälised organisatsioonid mõistnud hukka nende maavärinajärgsete doonorite konverentside väljajätmise. Võla kustutamise kampaania taga olnud 26 valitsusvälist organisatsiooni on toetanud elanikkonna üleskutset mobiliseerida Haiti rahvakogu, mis tegeleb nende väljakutsetega ja määratleb Haiti alternatiivse ülesehitamise strateegiad.

Majandus- ja poliitikauuringute keskuse andmetel sekkus USA 2010. aasta valimistesse, keelates tegelikult ühe partei, takistades Aristide tagasipöördumist ja mõjutades häältelugemise protsessi. Haiti on vabastatud mõnest välisvõlast, kuid teda pole säästnud välisvõim.

Allikas: juubelivõlgade kampaania, <https://jubileedebt.org.uk/countries/haiti>

Liberia - Juhtimiuuring

Liberia suur võlts tekkis esmakordselt 1970ndatel aastatel seoses laenude buumiga, mis oli loodud rahastamise dereguleerimisest Euroopas ja USA-s ning naftahindade suuruses tõttu läänes asukohtes pankades suurest petro-dollarist. Libeeria võlg erapankade ees kasvas 30 miljonit dollarit 1970. aastal üle 150 miljoni dollarile 1979. aastal.

1970. aasta lõpus tõstis USA intressimäärasid ja tooraine hind kukkus, põhjused kogu Ladinameerikas ja Aafrikas pankroti. Kiirest kasvust 1970-ndatel aastatel jäi Libeeria majandus nende vapustuste tõttu soiku ja võlg kasvas 50 protsendilt rahvatulust 1979. aastal üle 100 protsendi 1986. aastaks. Uus laenupakkumine oli tegelik välisriikide valitsuste ja rahvusvaheliste institutsioonide laenude väljamaksmine makseteenustele. eraisikutelt laenuandjatelt. Välispankadele võlgade osakaal langes 35 protsendilt 1979.aastal 20 protsendini 1985. aastaks, asendatud võlgnevusega IMF-i ja Maailmapanga ees.

1980. aastate alguses ja keskel oli Libeeria võlgade tagasimaksed 30 riigi riigi eksporditulust; riigist välja voolav tohtu rahakoorem.

1980. aastal juhtis Samuel Doe sõjalist riigipööret. Külma sõja ajal USA liitlasena andis USA Doe'ile märkimisväärset rahalist ja sõjalist tuge, samal ajal kui korrupsioon ja poliitilised repressioonid kasvasid. 1989. aastal alustas Charles Taylor ülestõusu, et üritada kukutada Doe valitsust, mis lõi Libeeria esimese kodusõja. 1995. aastal sõlmitud rahulepingu tulemusel sai Taylor presidendiks 1997. aastal. Taylori ajal nähti Libeeriat rahvusvaheliselt kihelkonnariigina. 1999. aastal algas teine kodusõda, mis lõppes 2003. aastal, kui Taylor põgenes pagulusse. 2005. aastal valiti Ellen Johnson-Sirleaf presidendiks ja sai hiljem Nobeli rahupremia.

Liberia jättis suure osa kodusõja eest võlgade tasumata; mõtteline võlg moodustas 2003. aastal 300 protsenti rahvamajanduse sissetulekust. 1990-ndate keskpaigas tehti tagasimakseid, eriti kümnete miljonite dollarite ulatuses.

Liberia võeti 2008. aastal vastu raskelt võlgades olevate vaeste riikide algatusele, mille tulemusel suur osa oma võlgadest 2010. aastal tühistati. Võlgade kustutamiseks kvalifitseerumiseks pidi Libeeria hakkama maksma võlgade eest, mille ta oli maksmata jätnud, mis viis tohtult maksete suurenemine. Tavaliselt oleks Libeeria pidanud HIPC reeglite kohaselt võtma uusi laene, et tasuda maksmata jäänud võlad ja uusi laene poleks tühistatud. Rahvusvahelised kampaaniad viisid selleni, et Libeeria puhul seda suuresti ei juhtunud ja 2010. aastal vähendati võlga 10 protsendini rahvatulust.

1978. aastal laenas USA keemiapank Libeeriale 6,5 miljonit dollarit. Selle võla omandiõigust müüdi mitu korda, eriti kui kodusõdade ajal selle tagasimaksed lõppesid. Kauplejad pidasid seda ebatõenäoliseks, et võlga kunagi makstakse. See sattus kahe raisakoti fondi - Hamseh Investments ja Wall Capital - kätte. 2009. aastal kaebasid kaks fondi Suurbritannias Libeeria kohtusse 20 miljoni dollari eest ja võitsid juhtumi. 2010. aastal võeti tänu juubelivõlgade kampaaniale vastu parlamendi seadus, mis piiras makse raisakotifondidesse näiteks Libeerias. 2010. aasta lõpus saavutati kohtuväline kokkulepe vaid 1 miljoni dollari osas.

President Johnson Sirleaf ütles parlamendi seaduse vastuvõtmisele reageerides: „Bravo! Oleme oodanud parlamenti või assambleed, et teha selline raske otsus, et saaksime need rahalised vahendid mõistlikuks muuta. Võib-olla võtab USA kongress selle kinda kätte ja võtab Suurbritannia eeskujul ning liigutab seda - sest see on vaeste riikide suhtes lihtsalt nii ebaõiglane.

" Rahvusvahelise Valuutafondi hinnangul on Libeeria võlg 2012. aastal 13 protsenti rahvamajanduse tulust, kuid prognoosib, et see kasvab kiiresti 25 protsendini rahvatulust aastaks 2016 ja 30 protsendini aastaks 2020. Prognoositakse, et võlamaksed kulutavad 2 protsenti valitsuse tuludest. aasta jooksul selle aja jooksul. See eeldab, et majandus kasvab lähiaastatel rohkem kui 7 protsenti.

IMF ütleb, et isegi kui Libeeriat tabab äärmuslik majanduslik šokk (näiteks põud, üleujutus, ülemaailmne majanduslangus või oluliste toormehindade muutus), kulutaksid võlamaksed ainult 5 protsenti valitsuse tuludest. Viimastel aastatel on 12 protsendil IMF-i analüüsitud riikidest olnud aga ekstreemsemad majandusšokid kui IMF-i ennustatud äärmusel. Suurem osa viimaste aastate laenudest Libeeriasse on saadud IMFilt ja Maailmapangalt.

Allikas: juubelivõlgade kampaania

Ireland - Juhtumiuuring

Pankade hoolimatu laenamine ja laenamine õhutas Iirimaa jätkusuutmatut buumi, mis kukkus kokku, kui 2008. aastal algas ülemaailmne finantskriis. Iiri valitsus garanteeris kõik pankade võlad, kandes tohutu hulga võlgu avalikkusele. Enne kriisi oli Iirimaa valitsusel aastane ülejääk, kuid tema koguvõlg on nüüd kasvanud 10 protsendilt SKPst 100 protsendini. 2010. aastal laenasid IMF ja EL ülemäära võlgu jäänud Iiri valitsusele rohkem raha, et see jätkaks välispankadele maksmist; tõhusalt veel üks panganduse päästmine. Tööpuudus on tõusnud kiiresti, 15 protsendini ja kokkuhoid tabab kõige haavatavamaid rühmi kõige rohkem. Kampaaniate korraldajad ja ametiühingud on nõudnud võlgade ebaseaduslikuks kuulutamist ja nende tühistamist, näiteks riigi enda kanda võetud Inglise-Iiri panga võlad.

Iirimaa saavutas Ühendkuningriigist iseseisvuse 1922. aastal. Üks koloniaalajaloo kurikuulsamaid episoodide oli kartul näljahäda 1800. aastate keskel, kui suri 1 miljon inimest ja 1 miljon emigreerus. Kartulipõletik hävitas suure osa põllukultuuridest, millest sõltus talupoeg. Kuid kogu näljahäda ajal jäi riik toiduainete netoeksportijaks Inglismaale, kusjuures liha eksport tegelikult kasvas. Kuid vaesed ei saanud endale lubada kõrgeid hindu ja relvastatud valve all toimetati toitu Iirimaa kõige näljahäda all kannatanud piirkondadest.

Iirimaa jäi mitme aastakümne jooksul Lääne-Euroopa üheks vaesemaks riigiks. Suurem majanduslik laienemine algas 1980. aastate lõpus, kui riik muutus põllumajandusest sõltuvaks uuele digitaalsele tehnoloogiale ning seejärel pangandusele ja rahandusele.

2002. aastal võttis Iirimaa kasutusele euro, fikseerides riigi vahetuskursi teiste euroliikmetega ja loobudes igasugusest kontrollist intressimäärade üle. Buum jätkus, majanduskasv oli aastatel 2002–2007 keskmiselt üle 5 protsendi aastas. Buumi taga olid üha enam välispankad, kes laenasid raha Iiri pankadele. Iirimaa erasektori laenamine viis riigi tervikuna välisvõlana 2007. aastaks 1000 protsendini SKPst. Väidetavalt võlgneti ka pankadele võlgu suuri välisriikide omanduses olevaid varasid, mis väidetavalt tasakaalustas seda tohutut arvu. Suur osa sellest rahast liikus maja hindadesse, mis aastatel 2000–2007 kahekordistusid.

Erinevalt erasektori hoolimatust laenamisest ja laenamisest oli valitsusel sel ajal eelarve ülejääk ja kogu netovõlg - võlgu nii Iirimaa säästjatele kui ka välismaalastele - oli 2007. aastaks vaid 11 protsenti SKPst.

Erinevalt erasektori hoolimatust laenamisest ja laenamisest oli valitsusel sel ajal eelarve ülejääk ja kogu netovõlg - võlgu nii Iirimaa säästjatele kui ka välismaalastele - oli 2007. aastaks vaid 11 protsenti SKPst.

Buum pöördus 2007–2008 kiiresti pankrotti, kui pangad, alustades USAs sub-prime kriisiga, pidid hakkama maksa laene maha maksa ja lõpetasid üksteisele laenamise. Iirimaa pangad kaotasid nii vara, kui nad olid keeruliste tuletislepingutega võlgu, kuid lõpetasid uue raha laenamise. See viis kiiresti eluasemehindade languseni, 2010. aastaks kolmandiku võrra madalamale, mis vähendas pankade tagasihoidlike eluasemelaenude tagasimakset.

Iiri pangandussektor oli pankrotis. Erinevalt Islandi valitsusest garanteeris rahandusminister Brian Lenihan 2008. aasta septembris Iirimaa kuue peamise panga võlad, kandes kohustused otse erasektorist riigile. Samal ajal kukkus Iiri majandus kokku; 2008. aastal 3 protsenti ja 2009. aastal 7 protsenti. See vähendas oluliselt valitsuse maksutulu. Töötus kasvas 5 protsendilt 15 protsendile, suurendades vajadust valitsuse kulutuste järele hoolekandetasudele.

liri valitsuse netovõlg kasvas 2012. aastaks kümme korda, ulatudes üle 100 protsendi SKPst. IMFi hinnangul on Iirimaa (avaliku ja erasektori) netovõlg välismaal (võttes arvesse välismaal hoitavaid varasid) 90 protsenti SKPst.

Üks garanteeritud pankadest oli inglise-iiri. Inglise-iirlane ei saanud endale lubada oma võlakirjaomanikele maksete tasumist; peamiselt välismaised võlausaldajad, kes olid hoolimatult panka raha laenanud. Iiri valitsus nõustus tagama, et need maksed tehtaks. Selleks sai Euroopa Keskpank Iiri Keskpanngalt nõusoleku luua eurod, millega võlg tasuda. Kuid ta tegi seda ainult põhjusel, et Iiri valitsus 'maksis' keskpangale tagasi 20 aasta jooksul. Nende maksete tegemisel kustutatakse raha Euroopa Keskpanga nõudmisel, et väidetavalt peatada inflatsiooni tõus.

Iirimaa valitsus teeb ajavahemikul 2011–2031 selle Inglise-Iirimaa võla eest peaaegu 50 miljardit eurot makseid. Suur osa nende maksete katteks laenatakse laenuks, liigutades ebaseaduslikku pangavõlga veel paljudeks aastakümneteks.

Pärast pangavõla võtmist ja laguneva majanduse poole suundus Iiri valitsus kiiresti oma võlamaksete tasumata jätmise poole. 2010. aasta detsembris leppisid EL ja IMF kokku kolme aasta jooksul kokku 85 miljardi euro suuruse laenu andmises, et vältida Iirimaa valitsuse kohustuste täitmatajätmist ja seega potentsiaalselt erinevate läänepankade pankrotti viimist, eriti suurtes laenudega riikides nagu Suurbritannia. Laenud on tegelikult veel üks panga päästeteenistus, kusjuures võlg jääb Iiri riigile. Need laenud tulid karmide kokkuhoiutingimustega, kohustades Iiri valitsust kärpima sotsiaalhoolekande programme, erastama hulga riigivara ning vähendama kulutusi avalikule sektorile ja avaliku sektori palgakuludele. IMF on sellest ajast alates tunnistanud, et need kokkuhoiutingimused kahjustasid veelgi Iirimaa majanduse taastumise võimalust - rääkimata õiglasest majanduse taastumisest.

Tegevus 2: Võlakriiside ajakava koostamine globaalses põhjas ja lõunas

Ülevaade: Selles tegevuses kasutavad õpilased eelteadmisi, meeskonnatööd ja mõnda loogikat, et ehitada oma klassiruumi seintele globaalsete võlakriiside ajaloo ajaskaala. Paaridena valivad nad 3 võtmesündmust ja hindavad, kuhu ajaskaalal kaardid paigutada. Seejärel peavad nad arutelu ajaskaala üle.

Eesmärgid: Selle tegevuse eesmärk on luua õpilastele arusaam võlgade ajaloolistest juurtest, juhtides tähelepanu varjatud teguritele nagu kolonialism, toormeturud ja geopoliitika. Selle eesmärk on suurendada õpilaste teadlikkust riigivõla keerukusest ja juhtudest, kui võlg võib olla ebaseaduslik.

Materjalid: ajaskaala kuupäevakaardid. Ajaskaala loomiseks paber / kaart. Blu-tac. Üks komplekt ajaloolisi sündmuste kaarte (vt allpool).

Aeg: 1 tund

Grupi suurus: 4 - 30

Juhend koolitajatele:

(A) Enne klassi: looge oma klassiruumi seinte abil suur ajajoon, mis ulatub aastatest 1850 kuni 2020 (või praeguse aastani!). Selleks asetage neljast alltoodud kuupäevast seeria igale seinale reas, suurtes kirjades, nii et need paistaksid hästi silma. Jätke iga kuupäeva vahele palju ruumi ja kui võimalik, ühendage need kitsa pabeririba ja joonega.

1880-----1900 ----- 1910 ----- 1920 ----- 1930 ----- 1940 ----- 1950 ----- 1960 ----- 1970 ----
1980 ----- 1990 -----2000-----2010-----2020

(B) 10 minutit: asetage kõik (altpoolt lõigatud) kaardid juhuslikult lauale. Ärge levitage kuupäevi - see on ainult teie viide! Õelge õpilastele, et nad töötaksid paarides ja valige paari kohta 2–3 kaarti (või rohkem, sõltuvalt teie rühma suurusest). Paluge neil ära arvata neile määratud sündmuste õige kuupäev ja kasutage blu-tac, et kinnitada kaart selle kuupäeva ajaskaala ligikaudsele asukohale (st 2011. aasta jaoks tuleks see asetada vahetult pärast suurt aastat 2010 silt seinal). Selgitage õpilastele, et mõned kaardid tähistavad sündmusi, mis on üldteada, mõned võivad nõuda, et nad lihtsalt arvaksid, teised aga ilmuvad juba õpitud juhtumiuuringutes. Paluge neil mõelda ajaloost, mida nad teavad, ja mõelda, kui sündmus võib loogiliselt aset leida.

(C) 15 minutit: kui ajaskaala on lõpule jõudnud, parandage kõik vead (siinkohal võib olla kasulik sessioonis paus teha). Paluge õpilastel võtta kogu ajaskaala läbilugemiseks kümme minutit, märkides ka kõik nende kaartidesse tehtud muudatused.

(D) 15 minutit: hõlbustage kogu rühmaga arutelu sündmuste järjestuse ja loogika üle ajaskaalal.
Näiteks:

- Tõsta esile ajavahemik 1944–1971; alates BWI-de loomisest kuni kuldstandardi lõpuni. Tooge esile asjaolu, et sel perioodil toimus väga vähe valuutakõikumisi või võlakriise. Küsige, mida õpilased teavad Euroopas sel perioodil toimunud (heaoluriigi laienemine, töötajate õiguste suurendamine, Euroopa ülesehitamine).

- juhtida tähelepanu laenuboomile, mis toimus pärast 1971–1973 naftakriisi; laenamist soodustab sageli majanduses tasuvat kodu otsiva sularaha ülejääk, mitte laenuvõtjate riikide vajadused.
- Küsige õpilastelt, mida nad veel kolonialismi kohta teavad. Millised majandused olid globaalses lõunas olemas, kui kolonialismi lõppes? Kuidas nad suutsid arenguks raha koguda? Pöörake tähelepanu toorainete hindade langusele, mis juhtub ajaskaala erinevates punktides, ja sellele, kuidas see seondub võlakriiside / võla tagasimaksmise võimega.
- Pöörake tähelepanu sellele, kes olid laenuvõtjad ja laenuandjad - näiteks rikkad riigid, kes laenasid raha Filipiinide Ferdinand Marcosele. Küsige õpilastelt, mida nad teavad Ladina-Ameerika poliitikast sel perioodil. Kes olid valitsejad? Kes olid rikkad riigid, kes laenasid neile valitsejatele raha? Kas see oli aus? Kes said neist laenudest kasu? Kas ainult selleks, et need võlad inimestele edasi kanduksid?
- Kuidas peaksime käsitlema selliseid küsimusi nagu Tansaania veesüsteemi erastamine? Kellel oli selles olukorras võim? Kas otsus tugevdas Tansaania demokraatiat?

(E) 10 minutit: Pärast seda arutelu võib olla kasulik kasutada powerpointit, et läbida kogu ajaskaala algusest lõpuni, et tugevdada õpilaste teadmisi.

Sündmus / Fakt	Kuupäev
Berliini kongress jagab Aafrika Euroopa suurriikide hulka.	1878
Versailles 'leping paneb Saksamaale 32 miljardi dollari suuruse võla, mis võrdub 442 miljardi dollariga tänases rahas.	1919
Pankade suur laenamine soodustab spekulatsioone USA ja kogu maailma aktsiaturgudel. Londoni ja New Yorgi börside väärtus kukkus, alustades Suurt Depressiooni.	1925 - 1929
USA, Suurbritannia ja Prantsusmaa lepivad kokku Saksamaa võlakohustuste üheaastases moratooriumis. Seejärel lepivad Prantsusmaa ja Suurbritannia kokku Saksamaa Versailles 'võlgade täieliku tühistamise, kui USA tühistab Esimese maailmasõja järgsed Prantsusmaa ja Suurbritannia võlad. USA kongress keeldub.	1931 - 1932
Ladina-Ameerika eksporditulud varisevad, mis põhjustab valitsemissektori võlgade ulatuslikke maksejõuetusi, sealhulgas Boliivia, Brasiilia, Tšiili, Colombia, Costa Rica, Dominikaani Vabariik, Ecuador, El Salvador, Guatemala, Mehhiko, Nicaragua, Panama, Paraguay, Peruu ja Uruguay	1931 - 1938
USA-s Bretton Woodsi konverents loob riikidevaheliste laenude reguleerimise süsteemi, samal ajal kui dollar on seotud kulla hinnaga, mis on mõeldud valuutavahetuse stabiliseerimiseks. Konverents loob Rahvusvahelise Valuutafondi ja Maailmapanga.	1944
Pool Saksamaa tasumata välisvõlast tühistab USA, Suurbritannia ja Kreeka.	1953
Võimule tuleb diktaator Ferdinand Marcos. Kaks aastakümnet võimul võtab ta tohutult välisvaluutas laene. Kõige tuntum on 20 miljardi dollari suurune laen elektriijaama ehitamiseks, mis, kuna see asub maavärina murdjoonel, ei tooda kunagi ühtegi vatti energiat.	1965

USA loobub dollarite konverteerimisest kullaks ja hakkab kaotama rahade liikumist riikide vahel käsitlevaid regulatsioone.	1971
Naftat tootvad riigid vähendasid tootmist ja kuulutasid USA vastu välja embargo, kahekordistades nafta hinda. Kasum suunatakse ümber läänepoolsetesse pankadesse, kes seejärel neid edasi laenavad.	1973 - 74
Ladina-Ameerika valitsustele antud laenud suurenevad nelja aastaga enam kui neli korda, 8 miljardilt 33 miljardile. Samamoodi suurenevad Sahara-taguse Aafrika valitsuste laenud sama nelja aasta jooksul 2 miljardilt 8 miljardile dollarile.	1974 - 1979
Toorainete hinnad hakkavad langema ja jätkavad langemist siis kahekümne aasta jooksul. Maailmapanga soovitus rohkem toota just hindade edasise languse.	1980s
Pärast USA intressimäärade tõusu teatas Mehhiko valitsus, et ei suuda oma võlgu maksta. Mehhiko järel on 57 ülemaailmse riigi riiki eralaenuandjatele võlgade tasumisel raskusi.	1982-1989
IMF laenab maksete tegemiseks sel kümnendil 60 miljardit dollarit, eelmise kümnendi 15 miljardilt dollarilt. Selliseid päästelaene alustab ka Maailmapank. Vastutasuks nõuavad need kaks institutsiooni rea poliitikat, sealhulgas valitsuse kulutuste kärpimist, erastamist, kaubanduse liberaliseerimist ja dereguleerimist.	1982 - 1989
Diktaator Ferdinand Marcos tagandatakse. Filipiinidel asutatakse koalitsiooni Vabadus võlgadest, et taotleda Filipiinide võla auditeerimist ja võlamaksete kohandamist, et tagada majanduskasv ja vaesuse vähendamine.	1986-1987
G7 rikaste riikide rühm loob suure võlgnevusega vaeste riikide algatuse, et kustutada kõige vaesemate riikide mõned võlad, kui need riigid rakendavad rohkem IMFi ja Maailmapanga vabaturu majanduspoliitikat.	1996
Juubeli 2000 petitsioon, milles nõutakse võlgade tühistamist aastatuhandeks, saab kogu maailmas üle 20 miljoni allkirja.	1999
Tansaania kvalifitseerub võlakergenduse alla kõrge võlgnevusega vaeste riikide (HIPC) algatuse alusel pärast seda, kui on täidetud Dar es Salaami veesüsteemi erastamise tingimus. Erastamine varises kokku 2005. aastal.	2001
Malawi satub toidukriisi vaid aasta pärast seda, kui ta on sunnitud oma viljavaru maha müüma, mis on tingimus võlgade leevendamiseks.	2002-2006
Argentina teatab, et riskib võla maksmatajätmisega. Mõni aasta hiljem jõuab see enam kui 90% võlausaldajatega kokkuleppele maksta 33 senti iga võlgu. Mõned raisakotifondid ostavad odavalt kokku muud võlad ja keelduvad võla restruktureerimisest osa võtmast.	2005-2008
Kuna riigiasutused on tühistanud 6,7 miljardi dollari suuruse võla, kaebab raisakõrvafond Donegal International Ühendkuningriigi kohtutes Sambia 42 miljoni dollari suuruse võla eest, mille eest ta maksis 4 miljonit dollarit. Suurbritannia kohtunik otsustab, et võlg on võlgu, kuid ainult 20 miljonit dollarit.	2007
Hirm hüpoteeklaenude hüpoteekidega seotud väärtpaperistatud võla pärast paneb pangad üksteisele laenu andma. Lehman Brothers läheb rinnale septembris. Suurbritannias, USA-s ja Iirimaaal hakkavad valitsused pankasid päästma.	2008

<p>Iirimaa-sugused riigid hakkavad otsima uusi laene IMFilt ja EL-ilt, et katta pankade päästmise otsuse kulud. Iirimaa läheneb see lõpuks maksma 64 miljardit eurot, kuna nii palju halbu pangavõlgasid on riigistatud.</p>	2011
<p>Pärast juubelivõlgade kampaania kampaaniat võtab Ühendkuningriigi parlament vastu seaduse, mis takistab raisakotkaste fondidel kaebamast raskelt võlgadega vaeseid riike rohkem kui oleks võinud saada, kui nad oleksid osalenud võlakergenduskavas.</p>	2011
<p>Londonis asuvad pangad Credit Suisse ja VTB laenavad Ühendkuningriigi seaduste kohaselt salaja 2 miljardit dollarit Mosambiigi riigile kuuluvatele ettevõtetele.</p>	2013
<p>Euroala riikides on IMFi ja ELi laenud tingimustega kokkuhoiu kehtestamiseks ja valitsuse eelarvete kärpimiseks. IMF tunnustab hiljem, et need tingimused takistasid majanduse taastumist</p>	2008-2012
<p>ÜRO hääletab võla restruktureerimise uute põhimõtete poolt 136 poolt- ja 6 vastuhäälega, kuid vastu on peamised riigid, kes otsustavad globaalse võla reguleerimise, sealhulgas USA, Suurbritannia, Saksamaa ja Jaapan. laenude buumile, toormehindade langusele ja eriti vaeste riikide võlgade tagasimaksmise kulude kasvule.</p>	2015
<p>Argentiina uus valitsus on nõus raisakotkaste fondid ära maksma, mis võib mõne jaoks teenida üle 1000% kasumit.</p>	2016
<p>Üle 11 triljoni dollari sularaha eraldatakse maailmamajandusse rikaste riikide valitsuste kvantitatiivse leevendamise poliitika tõttu, kes ostavad kokku suurel hulgal ettevõtete võlgu. See suurendab rikaste riikide ettevõtete poolt ülemaailmse lõunaosa riikide valitsustele laenatava sularaha hulka.</p>	2010-2018
<p>Ülemaailmne võlg saavutab ajaloolise kõrgeima väärtuse - 255 triljonit dollarit ehk 320% SKPst.</p>	2019

Tegevus 3: Võlgade teemant

Ülevaade: Selles tegevuses töötavad õpilased väikestes rühmades, et arutada erinevaid riigivõlga seotud mõisteid ja argumente ning jõuda nende mõistete olulisuse ja kehtivuse (või tähtsuse puudumise) osas kokkuleppele.

Eesmärgid: selle tegevuse eesmärk on süvendada õpilaste arusaama võlakriisi põhjustest, võimaldades neil kasutada klassikaaslastega vesteldes õpitud teavet. Samuti on selle eesmärk parandada nende võimet juhtumit argumenteerida ning erinevaid arvamusi kuulata ja nendega suhelda.

Materjalid: võlgade teemantkaardid (mitu komplekti, tükeldatud, vt allpool) (piisab 1 komplektist iga 4 õpilase rühma jaoks).

Aeg: 30-45 minutit

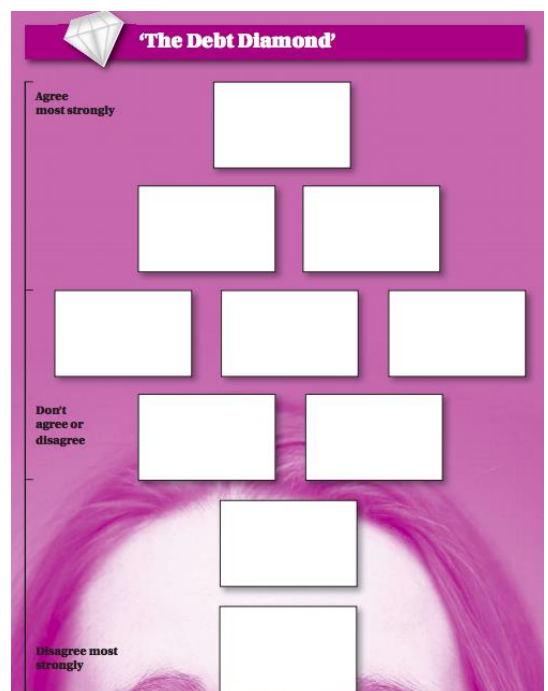
Grupi suurus: 4 - 30

Juhend koolitajatele:

(A) 5 minutit: alustage grupi julgustamisest võlgade arutamiseks isiklikul tasandil. Küsige neilt: kas olete kunagi võlgu olnud või on keegi teie ees võlgu olnud? Kuidas see tundub? Miks sa laenu võtsid? Mis juhtuks, kui te ei saaks võlga maksta ega maksta? Eraldage rühm väikesteks rühmadeks, milles on kuni 4 inimest. Andke igale rühmale 1 kaardikomplekt.

(B) 10 minutit: paluge õpilastel kaardil olevaid väiteid koos uurida. Paluge neil tuvastada, millistega nad nõustuvad või ei nõustu. Paluge neil paigutada kaardid teemandiga, mille ülaosas nad kõige tugevamalt nõustuvad, ja need kaks, mida nad järgmises reas tugevalt järgmisena tunnevad, ja jätkake seni, kuni avaldus, millega nad kõige enam nõus ei ole, on all. Näidake neile juhendina graafikut „võlgade teemant”. On oluline, et kõigil rühma inimestel oleks võimalus öelda, kuhu kaardid lähevad. Lahkarvamuste korral tuleks seda grupis arutada.

(C) 15 minutit Kui kõik on oma kaardid korraldanud, peavad nad esitama oma teemandi kogu rühmale, selgitades, miks nad oma kaardid just selles vormingus tellisid. Julgustage õpilasi rühmade vahel arutlema selle üle, miks nende järjekord oli õige, ja mõtlema oma tehtud valikuid põhjendama.

Võla teemantvõlakaardid

Alati on moraalselt vale võlga mitte maksta	Maailma vaeseimad riigid peaksid oma võlad ära maksma, hoolimata tagajärgedest nende rahvale
Võlg on halva juhtimise ja korrupsiooni tulemus ning vastutavatel isikutel ei tohiks lubada sellest pääseda.	Tänaseid vaeste riikide vaeste inimeste põlvkondi ei tohiks vastutada varasemate inimeste vigade eest.
Rikkad riigid peaksid saama anda laene oma ettevõtete kasumi maksimeerimiseks, ilma et peaksid arvestama kõigi võimalike pikaajaliste mõjudega.	Kehvad riigivõlad on eriti kahjulikud naistele.
Võlg on keskkonnakahjustuste põhjus	Võlakriis on sõja ja terrorismi peamine põhjus
Me ei saa vaesusest lahti ilma võlgade kustutamiset	Kui vaesed riigid võtavad vastu rahvusvaheliste ekspertide (näiteks Rahvusvahelise Valuutafondi) majanduspoliitika, saavad nende probleemid lahendatud.
Lisage oma kaart ...	

4. Interaktiivne õppematerjal

Võlgade õigluse viktoriin

1. Rahvusvahelises Valuutafondis ja Maailmapangas on riigi hääle suurus seotud tema:
 - a. Rahvastiku suurus
 - b. Selle haavatavus kliimamuutuste suhtes
 - c. Tema sissetulek ja kui palju raha ta asutusele maksab
2. Mitu maailma riiki kulutas 2019. aastal võlgade tagasimaksmiseks rohkem raha kui tervishoiule?
 - a. 64
 - b. 14
 - c. 34
3. Mis on võlajuubel?
 - a. Kui riik või suur organisatsioon tühistab võla ja kustutab selle avalikust registrist.
 - b. Kui laenu antakse despootlikele režiimidele, siis isegi kui on selge, et raha ei kulutata sellele, mis on riigile parim.
 - c. Kui võla intressimäär kahekordistub.
4. Mis on riigi välisvõlg?
 - a. Valitsuse võlg oma keskpangale
 - b. Valitsuse võlg muus valuutas kui tema oma
5. Millistel järgmistest asjaoludest on suured riigivõlad sotsiaalse õigluse seisukohast problemaatilised? Märkige kõik sobivad.
 - a. Kui võlgade tagasimaksmine takistab avaliku sektori kulutusi ja investeeringuid, mis viib negatiivse tsüklini, kus võlad kasvavad investeeringute vähenedes
 - b. Kui võlga kasutatakse tsüklivastase vahendina majandusse investeerimiseks
 - c. Kui võlgu ei kogutud õiglaselt
 - d. Kui laenud suurendavad riigi haavatavust rahvusvahelistel turgudel
6. _____ koolkond näeb tasakaalustatud valitsuseelarvet oma olemuselt headena ning pooldab valitsuse minimaalseid kulutusi ja võlgade kuhjumist ning nende põhimõtete rikkumine on võlakriiside põhjuseks.
 - a. Keynesi
 - b. marksistlik
 - c. Neoklassikaline / neoliberalne

7. Millised järgmistest on põhjused, miks mõnel valitsusel võib olla väga suur võlg?
- Koloonia pärand, vastik laenuandmine, vastutustundetu laenamine
 - Eravõlgade natsionaliseerimine, võlakoormus, majandusreformid/tingimused, mis mõjutavad tulude kogumise võimet
 - Maksude sissenõudmine, võlgade allahindlus, raiskavad kulutused avalikele teenustele
 - A ja b
 - B ja c
8. Milline järgmistest endistest Prantsuse kolooniatest oli sunnitud maksma Prantsusmaale reparatsiooni, kui riik saavutas iseseisvuse, et maksta Prantsusmaa "kadunud" orjade eest?
- Kanada
 - Alžeeria
 - Haiti
9. Millisele laenuandjale maksavad Sahara-tagused riigid enamiku riigivõla intressidest?
- Mitmepoolne
 - Kahepoolne
 - Privaatne
10. Võlaõiguse kaitsjad soovivad näha mitmepoolset võlakoormusmehhanismi, mida korraldaks:
- Maailmapank
 - ÜRO (ÜRO)
 - IMF

Creative commons advice

Author: *Éilis Ryan, Financial Justice Ireland*

This text is published under the terms of the Creative Commons License: by-nc-nd/3.0/ The name of the author shall be as follows: by-nc-nd/3.0/ Author: Éilis Ryan, funding source: Erasmus+ Programme for Adult Education of the European Union. The text and materials may be reproduced, distributed and made publicly available for non-commercial purposes. However, they may not be edited, modified or altered in any way.

Copyright information on images can be found directly under the images.

Disclaimer Erasmus+

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.